

**LANDSTINGETS
OMBUDSMANDS
BERETNING
FOR 2000**

24 - 4 De sociale myndigheders forpligtelser i sag om bistand til voldsramt kvinde og dennes børn.

A, som havde været udsat for hustruvold med hospitalsindlæggelse til følge, klagede over den måde, hvorpå kommunerne K1 og K2 havde bistået hende.

Ombudsmanden kritiserede K1 for mangelfuld rådgivning af A om hendes muligheder for at få en bolig i kommunen K3, idet Ombudsmanden udtalte, at K1 ikke kunne undlade at efterleve den særlige bistands- og vejledningspligt i landstingsforordningen om hjælp fra det offentlige § 11 med henvisning til, at forpligtelsen påhvilede K3.

Ombudsmanden kritiserede K2, som efter voldsforholdet i forståelse med A, havde anbragt A's børn uden for hjemmet, og efterfølgende havde hjemgivet børnene til A's ægtefælle, idet Ombudsmanden fandt, at K2 ikke lovligt i skønnet over, om hjemgivelse skulle ske, havde kunnet lægge vægt på A's ægtefælles interesse som forældremyndighedsindehaver i en hjemgivelse.

Ombudsmanden kritiserede samtidig K2 for ikke at have overvejet alternative hjælpeforanstaltninger efter landstingsforordningen om hjælp til børn og unge.

Ombudsmanden kritiserede endelig K2 for ikke at have optrådt tilstrækkeligt hensynsfuldt over for A. (J. nr. 11.24.20.9./19-97)

Jeg modtog den 7. marts 1997 en klage fra A over, at K1 kommunes socialforvaltning havde afslået at yde hende offentlig hjælp i forbindelse med hendes og hendes børns ophold i kommunen fra den 27. november 1996 til den 5. januar 1997 og over, at kommunen havde ydet hende ukorrekt vejledning om hendes mulighed for at flytte til K3 kommune.

A Klagede samtidig over den måde, hvorpå K2 kommune, som A midlertidigt opholdt sig i, havde bistået hende.

Klagen over K1 drejede sig om følgende:

Den 7. maj 1998 meddelte jeg K1, at jeg havde taget sagen under behandling som følger:

“-Klager anfører følgende i sin klage vedrørende en samtale en 30. december 1996 med en socialrådgiver, S, i kommunen:

“Ifølge aftale med ... kom jeg d. 30. dec. Da jeg kom ind, fandt jeg ud af at ... var syg og at jeg skulle gå ind til en anden ved navn S. Jeg prøvede at få ud af hende, hvor i K3 vi så skulle bo, idet vor bolig er fremlejet indtil 1. maj 97, men sagsbehandler S svarede, at vi straks kunne overtage vores egen bolig. Jeg blev mere rolig og glædede mig over, at vi så straks kunne flytte ind til vor bolig, men det skulle ikke være tilfældet.”

Det fremgår således videre af klagen, at fremlejeforholdet vedrørende klagers bolig i K3 ikke var bragt til ophør.

Jeg skal derfor anmode kommunen om en redegørelse til dette klagepunkt.

Jeg skal navnlig anmode kommunen om en redegørelse for hvilke undersøgelser af klagers boligforhold i K3, som har været gennemført forinden, man oplyste til klager, at hun kunne flytte ind i sin bolig i K3.

Jeg skal til behandlingen af dette klagepunkt anmode kommunen om hertil til gennemsyn at fremsende hele socialforvaltningens notatark i klagers sag samt de eventuelle andre notater, som måtte være udarbejdet vedrørende klagers henvendelser i socialforvaltningen.

Det fremgår af kommunens socialforvaltnings notat, side 3, af 10. december 1996, at kommunen mundtligt har meddelt klager afslag på ydelse af offentlig hjælp, og at dette afslag er begrundet i, at “det fortsat ikke er afklaret, hvem der er betalingskommune”.

Kommunens beslutning fremgår endvidere af kommunens brev ... af 2. december 1996 til K3.

Jeg skal derfor anmode kommunen om nærmere redegørelse for denne beslutning, herunder for

- med hvilken lovhjemmel, der er meddelt klager afslag på offentlig hjælp,
- om afslaget er meddelt klager skriftligt (i givet fald anmodes kommunen om at fremsende kopi af afslaget),
- hvilken begrundelse for afslaget klager har fået,
- om klager i forbindelse med afslaget er blevet vejledt om de administrative klagemuligheder, jf. landstingsforordningen om socialvæsenets styrelse og organisation.”

A flyttede med sine tre børn den 25. november 1996 til K1 fra K2 i forbindelse med, at hun havde været udsat for et voldeligt overfald begået af hendes ægtefælle fra hvem, hun samtidig søgte skilsmisse. Hun rejste til K1, fordi hendes mor boede der.

K2 skrev den 25. november 1996 følgende brev til K1's socialforvaltning:

“Vi skal herved meddele, at ovennævnte og hendes 3 børn d.d. er afrejst til K1 fra K2.

Baggrunden for afrejsen er, at A har meldt sin mand til politiet og ønsker en skilsmisse.

Deres ophold i K2 har baggrund i mandens uddannelsesforhold i K2. Men den 26.10.1996 har manden tæsket sin kone, således at hun blev indlagt på sygehuset med efterfølgende indlæggelse på Sana. Hun var blevet slået hårdt i hovedet, har brækket kæben og i øjeblikket har hun bøjler i tænderne, og derudover er hendes ene arm brækket, hvor hun har gips på.

Der har været ført samtaler med ægteparret, hvor deres sagsbehandler også var tilstede, hvorefter ægteparret gik fra hinanden i fordragelighed.

A og hendes mand kommer begge fra K3, hvorfor alle udgifter var stilet til K3. Deres sagsbehandler i K3 hedder ..., som har fulgt sagens behandling her.

Vi ansøger herved på vegne af K3 om en bolig til pågældende og hendes børn via socialkontoret.

Hvis I har brug for yderligere oplysninger i sagen, kan I blot kontakte K3.”

A henvendte sig den 26. november 1996 i socialforvaltningen, og det hedder i forvaltningens notatark af samme dato:

“Ovennævnte henvendte sig, netop ankommet til K1 i går, for at få udbetalt socialhjælp idet hun skulle have socialhjælp. Da vedkommende, henvendte sig uden at have bestilt tid samt under den travle tid krævede jeg overfor hende, at hun skulle komme igen om eftermiddagen når jeg ikke længere har andre klienter. Hun gik samtidig med at hun brugte ord, der udtrykte utilfredshed.

Da min sidste klient gik om eftermiddagen, ville hun ellers straks komme ind, men jeg krævede overfor hende, at hun lige skulle vente lidt, da jeg havde noget, jeg først skal have gjort færdigt, på dette tidspunkt var hun også vred og sagde, at jeg med vilje vil have at klokken blev tre, således at hun ikke kunne få udbetalt hjælp. Denne mangel på respekt kan ikke accepteres som medarbejder.

Vedkommende sagde, at jeg skulle rette henvendelse til ... i K3, idet vedkommende kendte til sagen, eller til ... i K2 der havde været hendes sagsbehandler.

Vedrørende K3.

Jeg ringede til ... i K3 for at undersøge sagen, og vedkommende sagde, at jeg skulle undersøge sagen hos K2, idet disse kendte mere til sagen. Men da vedkommende kom fra K3, ville de gerne have at hun fik udbetalt kontanthjælp udbetalt 291,- kr. om ugen. Samt 175,- kr. til børnene. Idet vedkommende har tre børn, og sagde telefonisk at vi i alt kan udbetale hjælp på 816,- kr., da de snart vil sende en skrivelse.

...”

Det fremgår af et brev sendt pr. telefax den 2. december 1996, at socialforvaltningen i K1 anmodede K3 om et refusionstilsagn.

K3 svarede den 9. december 1996 følgende:

“K1 har pr. telefax af 2. december 1996 anmodet K3 om refusionstilsagn i forbindelse med ovennævntes ansøgning om offentlig hjælp.

Pågældende er af K2 blevet forflyttet til K1, uagtet pågældende er tilmeldt K3 ... Klienten har fremlejet sin lejlighed indtil 1. maj 1997.

Undertegnede har den 9. december 1996 forespurgt INI A/S om pågældendes mulighed for at tilbagetage lejligheden, og fik følgende tilbagesvar:

1. Såfremt A ønsker at tilbagetage lejligheden, kan hun blot aftale dette med fremlejerne.

2. Fremlejerne har dog krav på 3 måneders varsel, såfremt lejligheden ønskes tilbagetaget før fremlejeperiodens udløb.

Socialforvaltningen i K3 forudsætter, at pågældende meddeler sin fremtidige situation, forinden offentlig hjælp bevilges. Hun må således meddele, om hun vender tilbage til K3 eller om hun agter at forblive i K1.”

Følgende tilførsel af 10. december 1996 i K1's socialforvaltnings notatark kan herefter læses:

“...

Betalingskommune:

A har levet af offentlig hjælp i K2. Hjælpen skulle ifølge K2 være refusionspligtig fra K3, hvorfra kl. kommer, men K3 har aldrig afgivet skriftlig refusionstilsagn til K2. Refusionen er angiveligt ordnet mundtligt mellem K2 og K3. Derfor er det på nuværende tidspunkt usikkert, hvem der faktisk er betalingskommune. K1 kommune mener, at det må være K2, men K3 har dog udtalt, at de er enig i, at kl. sendes til K3.

Bolig:

Klienten bor nu hos moderen. Familien har en fælles bolig i K3. Den er nu lejet ud, men kan opsiges af A, således at hun kan flytte ind den 1.4.97. Det vil hun dog ikke, idet hun ønsker at forblive i K1, hvor hun ikke har selvstændig bolig.

Aktuelt:

Sagsbehandler og socialchef har i dag talt med klienten, der ønsker at forblive i K1. Hun har fået afslag på offentlig hjælp, idet det fortsat ikke er afklaret, hvem der er betalingskommune.

Socialforvaltningen er fortsat af den opfattelse, at det er K2, som har sendt klienten hertil.

Hun meddeler, at hun har bestilt tid hos borgmesteren, idet hun er utilfreds med, at der er givet afslag på offentlig hjælp.

Klienten er tilbudt en enkeltrejse til K3. Det vil hun ikke tage imod. K3 v/ ... er enig i, at hun bør tilbydes en enkeltbillet.

Konklusion:

Der kan ikke udbetales offentlig hjælp, før betalingskommune-spørgsmålet er afklaret.”

Den 12. december 1996 foreligger det oplyst, at A havde en samtale med kommunens socialudvalgsformand.

I referatet fra denne samtale hedder det:

“...

De boede hos hendes moder. Aktuelt er der 14 personer i lejligheden. Sønnen ... har været til behandling i Rigshospitalet flere gange om året må ellers ikke bo sammen med alt for mange. Ugentlig udbetaling af offentlig hjælp er nu stoppet, også udbetalingerne til børnene. Har haft plads i ”...”, men sagsbehandleren har fundet det rigtigst, at de rejste til K3.

Har slet ingen penge - også fordi bedsteforældrene ikke har så meget p.t. Sagen haster. Får ikke nok gennem sit medlemskab af SIK.”

Samme dag anmodede K1 K2 om at oplyse, om denne kommune ville give refusionstilsagn efter landstingsforordningen om kommunernes indbyrdes betalingsforpligtelser.

Det hedder herefter i forvaltningens notatark den 13. december 1996:

“Undertegne kontakte K2 sci.forv. snakket med Soc.rådg. ..., som siger hun har i samarb. med K3 fået refusions tilsagn, pr. mundtligt, derfor har K2 på K3's vegne ydet hjælp til familien, og har ydet økonomisk hjælp som bliver mellemregnet med K3.

D.d. bliver der bevilget underholds hjælp til 1 voksen og 3 børn, på 2.604,- kr mellemregnet K1, for perioderne 9/12 - 26/12.96.

Der skal laves en klage til SD vedr. mulig afslag om refontions tilsagn fra K2. d.d. der gives en tilsagn, at familien kan logere sig på "...” som skal mellem regnes til K2.”

Den 27. december 1996 kontaktede A ifølge K1's socialforvaltnings notatark igen forvaltningen og søgte offentlig hjælp.

Det hedder i tilførslen til notatarket:

“Vedkommende henvendte sig denne dato, for at hente socialhjælp idet hun ifølge hende skulle have udbetalt socialhjælp igen.

Hun fik orientering om, at hun ikke får udbetalt socialhjælp fra K1 kommune, og at man ikke kan udbetale socialhjælp, før man har fået en godkendelse dertil fra K3 og at hun udmærket har kendskab til denne fremgangsmåde.

K3 krævede, at såfremt hun skal tilbage til K3, om hun gerne vil tage deres bolig tilbage efter aftale med dem der har lejet den, eller at hun har den mulighed når der er gået tre måneder efter, at hun har skrevet en skrivelse til INI at tage den tilbage. Uden at svare på denne præciserede hun blot, at hun ikke gerne vil tilbage idet hun bliver behandlet dårligt af sin mands familie, såsom at mandes bror kommer ind i boligen uden at der er nogen hjemme og har stjålet mad samt at de begynder at finde noget at spise ligeså snart de kommer ind i boligen.

Da disse problemer skal behandles når hun kommer hjem til disse, kan vi herfra ikke blande os i disse.

Hun fik en orientering om at såfremt hun ikke accepterer hjemsendelsen, vil hun ikke længere have mulighed for at modtage socialhjælp, idet dette var et krav fra K3, samt også fordi man allerede har ringet til BORGMESTEREN om, at et problem skabt af en anden kommune, ikke kan bebyrde kommunen her.

Hun har taget beslutning om, at hun gerne vil returnere til K3, men er forundret over, at K2 overfor hende har sagt, at såfremt hun fik en ordentlig hjælp vil hun hurtigt kunne få bolig her. Hun fik en redegørelse omkring dette, at når sagen først er kommet i de rette spor, så kan disse først opnåes, ikke sådan at hun blot kan dukke op og sige noget så vil disse blive løst.

Vedkommende accepterede at rejse hjem, men at rejsen først kan realiseres når højtiderne er omme. Hun vil komme igen efter nytåret, man undersøgte overfor K3, hvor stor socialhjælp hun kunne få, samt hvordan hun er placeret med hensyn til billetten.”

Den 3. januar 1997 sendte K3 sålydende telefaxbrev til K1:

“Jeg skal herved bekræfte, at hendes telefoniske ansøgning er blevet bevilget, da der er bevilget billet på dæksplads på skib fra K1 til K3. Derudover udbetales ugentligt hjælp fra det offentlige til familiens underhold, samtidig med at hun orienteres om, at hun først kan få udbetalt yderligere hjælp, når hun er kommet hertil. Beløbet bedes venligst mellemregnet hertil.”

K1's bemærkninger til sagen, som jeg modtog 1. september 1997, er sålydende for så vidt angår de forhold, som min undersøgelse har omfattet:

“... I henhold til Ombudsmandens anmodning herom skal der fra socialforvaltningen i K1 venligst oplyses, at sagen blev behandlet under A ophold her i K1 november 1996, i samarbejde med K3 og K2.

A blev hjemsendt til K3 den 3. januar 1997 via socialforvaltningen i K3, da der var bolig til hende, og da det var K3, der afholdt de sociale udgifter for hende. A ønskede ellers at blive i K1 og arbejdede på at blive permanent boende i K1.

...”

I K1's hørings svar, som jeg modtog 11. juni 1998 hedder det:

“På vegne af socialforvaltningen i K1 kan vi hermed vedrørende sagen fremlægge følgende.

Først skal jeg beklage at vi kun kan fremlægge sagen alene udfra, hvad vi kan se i sagsmappen, da alle tidligere sagsbehandlere i sagen er holdt.

*Vi skal svare det første spørgsmål som følger. K3 har afgivet et afslag men har i deres brev ikke skrevet, hvilken lov, der menes.

*Efter hvad jeg kan se, var afslaget afgivet muligvis mundtligt alene, der er ingen dokumentation for en skriftlig aflevering.

*Jeg kan formode at man har brugt brevet fra K3 som udgangspunkt, da vi i sådanne orienteringer vedrørende en sag, skulle aflevere orienteringen skriftligt.

*Jeg kan ikke finde noget i sagen om der skulle have været givet vejledning om klagemuligheden.

Kopier af sagsakterne fremsender jeg til jer, så de kan bruges til nærmere undersøgelse af sagen. Hvis der skulle være behov for yderligere, kan I kontakte undertegnede, jeg skal beklage, hvis vi skulle have begået en fejl, da jeg ikke i sagen kan se nogle af de nævnte ting i sagsforløbet.”

Jeg udtalte herefter til klagen over K1:

“Til klagen over afslaget på hjælp fra det offentlige:

...

Da A har indgivet sin klage over de trufne afgørelser til en myndighed, som ikke har kompetence til at behandle klagen, har jeg samtidig videre sendt A's klage over kommunens mundtlige afslag af 10. december 1996 og over det mundtlige afslag af 27. december 1996, herunder den generelle afgørelse af, at A ikke kan få sociale ydelser, så længe hun opholder sig i K1, til den klagemyndighed, som i dag har kompetence til at behandle sagen, Det Sociale Ankenævn.

Jeg har anmodet ankenævnet om at orientere mig om udfaldet af sagens behandling.

Jeg foretager mig, ud over at afvente ankenævnets behandling af sagen, ikke yderligere i anledning af denne del af A's klage.

Til klagen over mangelfuld vejledning om boligforholdene i K3:

A har i sin klage til mig oplyst, at hun af socialforvaltningen i K1 den 30. december 1996 var blevet orienteret om, at hun kunne flytte ind i sin hidtil fremlejede bolig i K3.

Hun oplyste samtidig, at hun af socialforvaltningen i K1 var blevet gjort bekendt med, at K3 den 9. december 1996 skriftligt havde anmodet K1 om at søge afklaret, om fremlejeaftalen vedrørende hendes bolig i K3 skulle opretholdes, men at hun var blevet nægtet aktindsigt i brevet, som jeg har citeret ovenfor. Hun havde efterfølgende af socialforvaltningen i K3 fået oplyst, at brevet ikke var besvaret.

I socialforvaltningens notatark af 10. december 1996, som jeg har citeret oven for, er det anført, at fremlejeforholdet vedrørende boligen i K3 kunne opsiges med virkning fra 1. april 1997.

Det foreligger herefter oplyst, at kommunen, som ligeledes ovenfor citeret fra socialforvaltningens notatark, den 27. december 1996 vejledte A om, at hun kunne overtage sin bolig i K3 efter aftale med fremlejerne eller efter

3 måneders opsigelse, hvilket A ikke umiddelbart ønskede, og at forvaltningen videre oplyste, at man ikke ønskede at bistå hende med at løse boligproblemet.

Kommunen har endvidere i den udtalelse, jeg modtog den 1. september 1996 oplyst, at "A blev hjemsendt til K3 den 3. januar 1997 via socialforvaltningen i K3, da der var bolig til hende".

Det er herefter min opfattelse, at A i summarisk form er blevet vejledt om sin mulighed for at kunne opsiges aftalen om fremleje af lejligheden i K3.

Forvaltningen har imidlertid efter A's opfattelse afslået A's anmodning om aktindsigt i brevet af 9. december 1996 fra K3, hvilken opfattelse K1 ikke har bestridt. K1 har endvidere overfor mig oplyst, at forvaltningen var af den opfattelse, at A havde en bolig i K3, som hun kunne vende tilbage til. Jeg lægger derfor til grund, at A er blevet vejledt på en måde, som har kunnet opfattes således, at hun kunne vende tilbage til sin bolig i K3, når hun rejste fra K1.

Efter landstingsforordning nr. 10 af 1. november 1982 om hjælp fra det offentlige § 11, har enhver særskilt eller i forbindelse med anden hjælp krav på rådgivning og vejledning fra det sociale udvalg med det formål at stabilisere den pågældendes situation.

Det hedder i bemærkningerne til bestemmelsen:

"I gældende vedtægt ligger det i formålet med vedtægten, at de sociale udvalg i det omfang, det er nødvendigt, kan yde råd og vejledning, og at dette må ses som et naturligt led i forvaltningernes sagsbehandling. Socialreformkommissionen har påpeget, at det må anses for meget væsentligt, at et sådant forebyggende arbejde styrkes. Dette ønske er forslaget søgt opnået ved at råd og vejledning er medtaget som en hjælpeform i lighed med økonomisk hjælp, og således er en hjælp, borgeren har krav på."

Jeg er af den opfattelse, at denne bistands- og vejledningspligt på det sociale område er betydeligt mere vidtgående, end den vejledningspligt, som påhviler myndighederne efter sagsbehandlingslovens § 7, stk. 1 og efter god forvaltningsskik.

I den foreliggende sag indebærer pligten efter landstingsforordningen om hjælp fra det offentlige § 11 i relation til A's overvejelser om, hvorvidt hun skulle blive boende K1 eller flytte til K3, at A ikke blot blev vejledt om de formelle muligheder for at opsiges den omtalte fremlejeaftale.

Den særlige bistands- og vejledningspligt i landstingsforordningen om hjælp fra det offentlige indebærer efter min opfattelse, at A som minimum blev vejledt om alternative muligheder for at søge bolig i K3 efter sociale kriterier og, såfremt hun ønskede dette, blev tilbudt bistand til at formulere nødvendig skriftlig korrespondance om fremlejeforholdets ophævelse og om indgivelse af ansøgning om tildeling af bolig gennem kommunen.

Da formålet med den udvidede vejledningspligt i sociale sager er at stabilisere den pågældende borgers situation, har forvaltningen haft pligt til at yde en vejledning til A om dennes boligforhold, som var egnet til, at A

havde et fyldestgørende grundlag for at kunne vurdere, i hvilken by det ville være bedst for hende at opholde sig.

Forvaltningen har herefter efter min opfattelse ikke lovligt kunne undlade at vejlede og bistå A med en afklaring af hendes boligsituation i K3 med henvisning til, at den eventuelle boliganvisningsforpligtelse påhvilede K3.

K1 har derimod, i det omfang dette har været nødvendigt, været forpligtet til at søge de nødvendige oplysninger indhentet hos K3.

A ses herefter ikke at have modtaget fyldestgørende vejledning efter landstingsforordningen om hjælp fra det offentlige § 11, om sin boligsituation, hvis hun rejste til K3, hvilket jeg finder yderst uheldigt, idet jeg også må lægge vægt på, at den mangelfulde vejledning efter det oplyste har været medvirkende årsag til A's beslutning om at rejse til K3 den 5. januar 1997.

Jeg foretager mig herefter ikke yderligere vedrørende dette klagepunkt."

Min behandling af klagen over K2 har omfattet følgende undersøgelser:

Den 7. juli 1997 anmodede jeg K2 om at sende mig socialforvaltningens sag med henblik på at jeg kunne vurdere, om klagen gav anledning til undersøgelser fra min side.

Jeg modtog den 24. juli 1997 K2's sagsakter.

Jeg meddelte herefter ved brev af 29. juni 1998 kommunen, at jeg havde besluttet at undersøge følgende forhold, som jeg citerede fra klagen:

Manglende ydelse af krisehjælp:

"I dagene 26. - 27. okt. 96 er vore børn blevet passet af socialmedhjælper S i hendes hjem, og om mandagen d. 28. okt. 96 er alle vore børn blevet sendt hjem til deres far uden at de havde fået nogen form for krisehjælp, skønt de har været tilskuere til så megen voldsudøvelse. Selv da ...'s klasselærer indhentede oplysninger om, hvorfor ... er blevet så aggressiv/vredladen, er han blevet svaret, at S har tavshedspligt og kunne ikke selv komme med en udtalelse.

Først da jeg kom tilbage fra Nuuk d. 22. nov. 96 og kontaktede skolen, fik de at vide, hvad der var sket. D.v.s. at selvom ... har haft hårdt brug for psykologisk behandling i en måneds tid, har han ikke fået hjælp, tilmed hans søskende (Selv om der er en psykolog i K2)."

Manglende behandling af ansøgning fra A om anbringelse af A's børn uden for hjemmet:

"Medens jeg var i Nuuk, ringede jeg ellers flere gange til socialmedhjælper S og gav udtryk for, at jeg ikke var tryk ved, at børnene var hos deres far. Hvergang gav hun mig blot tilsagn om, at hun ville tale med min mand om det, men det gav ingen resultat."

Manglende hensynsfuldhed i forvaltningens medvirken ved A's ankomst til K2 den 21. november 1996:

"Vedr. ovennævnte, gav min læge på SANA mig råd om, at jeg retter henvendelse til en socialkonsulent på SANA. Og det gjorde jeg så. Straks rettede konsulenten henvendelse til S i K2, men fik den besked, at for at undgå alt for mange implicerede, vil man begynde at arbejde på sagen når jeg kommer tilbage.

Dog ringede hun til mig på SANA lige før jeg tog til K2 og sagde, at jeg selv skal tage hjem til min mand i taxa når jeg kommer til K2. Jeg blev så forskrækket over at få sådan besked, at jeg begyndte at græde ustandseligt og rystede over hele kroppen og vidste ikke, hvordan jeg skal gebærde mig og var lige ved at bilde mig ind, at jeg skulle gøre det.”

og

“Jeg kom til K2 tirsdag d. 21. nov. 96 kl. 17.30. Jeg blev ikke hentet af politiet, men socialmedhjælper S trådte tydeligt frem i mængden. Hun tog imod mig med megen venlighed og sagde, at vi direkte tager til Kommunekontoret, idet min mand og hans sagsbehandler ... venter på os der.

Hun spurgte overhovedet ikke til, hvordan jeg havde det, selvom jeg efter at have rejst det meste af dagen var ved at være træt og sulten, havde svært ved at tale ordentligt p.g.a. at jeg stadig bar bøjle i tænderne og kunne ikke bruge min arm fordi jeg stadig bar gipsbandage samt at jeg længtes efter at se børnene.

Direkte ... kørte de mig til socialkontoret, efter sigende fordi jeg skulle tale med min mand.

Da vi kom ind, blev vi spurgt om, hvorledes vi oplever det, at gense hinanden. Jeg gjorde alt hvad jeg kan for at forklare, hvordan jeg har det med den behandling, jeg har fået, men ønskede allermest af alt, at kunne være alene med mine børn, og det ønske prøvede jeg ihærdigt at overbevise over for de andre, men deres egen konklusion er:

At det er bedst, at vi begge, min mand og jeg, tager hjem til børnene og sagde til os, at de ville følge os hjem. Ca. Kl. 18.30 tog vi alle hjem til vores hjem. Vores sagsbehandler blev hos os i 5-10 minutter og gik så derefter.”

Mangelfuld information om A's mulighed for at tage ophold på krisecenter:

“Betjenten spurgte en medarbejder i krisecenteret om der er plads til alle børnene i krisecenteret, og fik det svar, at der er masser af plads, til trods for at medarbejderen på Socialkontoret S havde sagt, at der kun var plads til et barn. Denne dag flyttede jeg ind i krisecenteret med alle mine 3 børn uden problemer.

Vi kom igennem både lørdag og søndag uden problemer.”

Jeg modtog den 21. august 1998 K2's udtalelse, som er sålydende:

“Under henvisning til Deres skrivelse af 29. juni 1998 vedr. ovennævnte klage, kan vi hermed meddele følgende:

Først og fremmest skal det nævnes at ... har været sagsbehandler i denne sag, og hun har siden 1. maj 1998 fået et andet arbejde, så hun er her ikke mere og kan således ikke bidrage med yderligere oplysninger i sagen. Vedr. S kan det oplyses, at hun på daværende tidspunkt stod som den der modtager børn der skal anbringes akut, så derfor har hun været impliseret i sagen. Derfor var det også S der havde børnene hos sig i dagene 26 -27 oktober 1996.

Manglende ydelse af krisehjælp.

Socialforvaltningen drøftede denne sag mandag den 28. okt. 96 under morgenmødet, hvor psykologen er blevet inddraget, og man havde der vurderet, at børnene godt kunne blive passet af deres biologiske far. Klager må jo huske på at, børnenes far, ligeså meget som hende, også har forældremyndigheden over børnene, og har et medansvar overfor børnenes trivsel. Derfor var det forvaltningen vurdering, at det var mindst belastende for børnene psykisk, at de kom hjem til deres far, end at blive anbragt uden for hjemmet, i et for dem fremmed hjem/institution. Vedr. den episode med at klasselæreren ikke kunne få oplysninger omkring ... skal forklares med, at klasselæreren havde henvendt sig mundtligt til S, og S havde svaret, at såfremt skolen skulle have oplysninger omkring nogen ting der vedrører dette barn og dets fami-

lie, skulle klasselæreren henvende sig skriftligt, idet vi også skal indhente tilsagn fra forældremyndighedsindehaverne om, hvorvidt vi må give disse oplysninger videre til en anden instans.

Manglende behandling af ansøgning fra klager om anbringelse af klagers børn udenfor hjemmet.

Socialrådgiver ... har haft en del samtaler med klagers mand, og det er en påstand fra klagers side om at socialforvaltningen ikke har fulgt med i, hvordan børnene havde det under moderens indlæggelse. Forvaltningen har vurderet hjemmet herunder børnenes far som egnet til at passe børnene.

Manglende hensynsfuldhed i forvaltningens medvirken ved klagers ankomst til K2 den 21. november 1996.

Før klageren rejste tilbage til K2 havde S lavet en telefonisk aftale med klager om, at hun selv ville komme og hente hende når hun kom til K2.

Forinden klager kom tilbage til K2 havde sagsbehandleren rådført sig med psykologen om, hvordan denne situation skulle takles, d.v.s når klager ankom til K by efter indlæggelsen i Den fremgangsmåde der så blev brugt ved klagers ankomst, var den måde vores psykolog havde instrueret sagsbehandleren på.

Mangelfuld information om klagers mulighed for at tage ophold på krisecenteret.

Det er rigtigt at krisecenteret havde meddelt os at der kun var plads til mor og et barn, men da krisecenteret så fik de mere gennemgående oplysninger forelagt, gjorde de en indsats for at klager kunne få alle sine børn med. Den socialrådgiver der var med klager under dennes indskrivelse på krisecenteret blev hos klager i ca. 1 time, hvorefter hun først gik.

Det kan til sidst oplyses, at socialforvaltningen havde tilbudt klager krisehjælp, men hun ville ikke tage imod den hjælp, og var mest interesseret i at rejse væk fra byen så hurtigt som muligt.”

Jeg gav ved brev af 2. november 1998 A mulighed for at kommentere K2's udtalelse.

A er ikke kommet med bemærkninger i den anledning.

Den 29. marts 1999 anmodede jeg K2 om yderligere oplysninger om socialforvaltningens sagsbehandling om anbringelse af A's børn uden for hjemmet efter den anførte voldsepisode.

Jeg modtog den 30. marts 1999 disse oplysninger.

Jeg udtalte herefter til klagen over K2:

“Til klagen over manglende ydelse af krisehjælp:

Jeg forstår kommunens svar i sagen således, at alene A, men ikke hendes børn, har været tilbudt krisehjælp i forbindelse med kommunens behandling af sagen.

Jeg finder imidlertid, at kommunen i den foreliggende situation har haft grundlag for at overveje anvendelse af yderligere hjælpeforanstaltninger over for A's børn end den skete anbringelse uden for hjemmet den 26. og 27. oktober 1996.

Jeg bemærker herved, at jeg må forstå kommunens udtalelse til mig i sagen således, at kommunen ved sit skøn over, om hjælpeforanstaltninger for børnene skulle bringes i anvendelse, alene har overvejet, om der kunne være grundlag for at søge børnene anbragt uden for hjemmet i en længere periode.

Reglerne om socialvæsenets pligt til at yde hjælp til børn og unge er følger af landstingsforordning nr. 9 af 30. oktober 1992.

Efter landstingsforordningens § 8 er der pligt for socialforvaltningen til at yde et barn, forældremyndighedens indehaver eller den faktiske forsørger vejledning og støtte i følgende situationer:

- “1) at barnet eller den unge står uden forsørger,*
- 2) at forsørgeren er ude af stand til at varetage forsørgelsen på betryggende måde,*
- 3) at barnet eller den unge har vanskeligheder ved at tilpasse sig sine daglige omgivelser, skolen eller samfundet,*
- 4) at barnet eller den unge ikke får fornøden pleje eller opdragelse, eller*
- 5) at barnet eller den unge i øvrigt lever under utilfredsstillende forhold.”*

Det er min opfattelse, at i en situation, hvor et hjemmeboende barns moder har været udsat for vold i barnets nærværelse, og hvor barnets fader er anmeldt til politiet for forbrydelsen, er der utvivlsomt grundlag for at overveje, hvorvidt hjælpeforanstaltninger skal iværksættes.

Efter landstingsforordningens § 9 kan den sociale myndighed i en sådan situation træffe beslutning om at

- “1) der skal tilbydes enkelte personer eller familier løbende vejledning og støtte, og udvalget er forpligtet til at rette sådanne tilbud til familier, som må antages i særlig grad at trænge hertil. Denne vejledning udøves af personer, der har særlige forudsætninger for dette arbejde,*
- 2) beskikke en personlig rådgiver, jf. kapitel 4.*
- 3) lade barnet eller den unge undersøge og behandle af en læge eller undersøge og modtage vejledning af en specialist,*
- 4) give henstillinger eller pålæg samt yde økonomisk hjælp til afholdelse af udgifter, der står i direkte sammenhæng hermed,*
- 5) yde økonomisk hjælp efter reglerne i landstingsforordning om hjælp fra det offentlige til betaling af huslig bistand i tilfælde af forældremyndighedsindehaverens/ forsørgerens sygdom eller til afhjælpning af forbigående vanskeligheder i familien, eller*
- 6) sørge for at barnet eller den unge anbringes udenfor hjemmet i familiepleje, kostskole i samarbejde med skolen, børneinstitution, sygehus eller behandlingshjem i overensstemmelse med bestemmelserne i kapitel 5.”*

Jeg forstår, som nævnt, kommunens svar således, at kommunen har overvejet, om der kunne være grundlag for at anbringe A's børn uden for hjemmet i en længere periode end sket.

Det er min opfattelse, at en kommune, som efter en vurdering af spørgsmålet, beslutter ikke at anbringe et barn uden for hjemmet, på eget initiativ bør overveje, om det vil være relevant at iværksætte eller at tilbyde andre af de hjælpeforanstaltninger, som fremgår af landstingsforordningens § 9. Det er herved også min opfattelse, at de hjælpeforanstaltninger, som fremgår af bestemmelsens nr. 1) - 4), efter omstændighederne vil kunne ydes uden ansøgning og uden samtykke, såfremt barnets tarv gør det påkrævet, jf. landstingsforordningens § 10, stk. 1, hvori det hedder:

“§ 10. Beslutning om hjælpeforanstaltninger kan kun træffes, når de er påkrævede af hensyn til barnets eller den unges tarv. Hjælpeforanstaltninger skal så vidt

muligt iværksættes i samarbejde med barnet og forældremyndighedens indehaver eller eventuelle andre, der faktisk udøver omsorgen for barnet.

Stk. 2. Forinden der træffes beslutning om iværksættelse af hjælpeforanstaltninger, skal samtlige forhold af betydning for sagen søges oplyst, f. eks. gennem samarbejde med skole, sundhedsvæsen og andre, hvis kendskab til forholdene og til mulige foranstaltninger må anses for betydningsfulde.

Stk. 3. Er et barn fyldt 10 år, skal der, forinden der træffes afgørelse i en sag om hjælpeforanstaltninger efter denne landstingsforordning, finde en samtale sted med barnet herom. For børn under 10 år skal der foreligge oplysning om barnets holdning til den påtænkte foranstaltning, i det omfang barnets modenhed og sagens art tilsiger det."

Jeg finder det på baggrund af sagens karakter, herunder A's henvendelse til kommunen, mens hun har hospitalsindlagt i K by, og skoleforvaltningens henvendelse til kommunen, kritisabelt, at kommunen ikke har undersøgt alternative hjælpeforanstaltninger til en anbringelse af A's børn uden for hjemmet.

Jeg finder særskilt anledning til at bemærke, at efter landstingsforordningens § 4, stk. 1, hvorefter enhver der bliver bekendt med forhold, som må antages at kunne give anledning til sociale udvalgs indgriben, er forpligtet til at underrette udvalget herom, og efter § 10, stk. 2, som jeg har citeret ovenfor, burde skolens henvendelse til socialforvaltningen have givet forvaltningen anledning til at overveje, om den kunne bistå i den foreliggende situation.

Til klagen over manglende behandling af A's ansøgning om anbringelse af hendes børn uden for hjemmet.

Efter kommunens svar til mig må jeg lægge til grund, at kommunen har overvejet at anbringe A's børn uden for hjemmet, men at kommunen har skønnet, at der ikke var grundlag for en sådan beslutning efter landstingsforordningens § 9, nr. 6).

Jeg forstår kommunen således, at den har lagt vægt på følgende forhold:
-En afvejning af den psykiske belastning, det ville medføre for børnene at blive anbragt uden for hjemmet i forhold til at børnene blev boende hos faderen,

-at faderen var egnet til at passe børnene og

-faderens medansvar og rettigheder som indehaver af forældremyndigheden.

Jeg kan ikke forholde mig til kommunens skøn som anført i pind 1 og 2.

Jeg finder det kritisabelt, at kommunen har inddraget i sit skøn, at faderen var medindehaver af forældremyndigheden.

Kommunen skal således træffe beslutning om anbringelse af et barn uden for hjemmet, hvis det er påkrævet af hensyn til barnets tarv.

Forældremyndighedens indehaverens interesse i at undgå en anbringelse af et barn uden for hjemmet er således et uvedkommende, og dermed ulovligt, kriterium, hvis hensynet til barnets tarv til siger en sådan anbringelse.

Til klagen over manglende hensynsfuldhed i forvaltningens medvirken ved A's ankomst til K2 den 21. november 1996.

Jeg forstår kommunens svar således, at kommunen ikke er uenig i A's sagsfremstilling, hvorefter hun blev hentet af en medarbejder fra socialforvaltningen ved sin ankomst til K2 og derefter kørt til kommunekontoret med henblik på et møde, socialforvaltningen havde arrangeret, hvor også hendes mand deltog.

Jeg forstår endvidere kommunens svar således, at kommunen på forhånd havde aftalt med K2 at en repræsentant fra kommunen skulle møde hende ved ankomsten til K2.

Jeg forstår videre kommunens svar således, at A ikke var forhåndsorienteret om det efterfølgende møde i socialforvaltningen, hvori også A's mand deltog, og kommunens repræsentant havde fulgt denne fremgangsmåde efter anvisning fra kommunens psykolog.

Jeg udtaler i den forbindelse, at det påhviler de offentlige myndigheder at optræde korrekt og hensynsfuldt over for borgerne.

Jeg finder derfor, at kommunen ikke burde have arrangeret det pågældende møde i socialforvaltningen umiddelbart efter A's ankomst til K2, uden på forhånd at have sikret sig, at A var indforstået med denne fremgangsmåde.

Mangelfuld information om klagers mulighed for at tage ophold på krisecentret.

Jeg forstår kommunens svar således, at kommunens information til A er givet på baggrund af kommunens undersøgelser i krisecentret om pladsmulighederne, og at krisecentret først efter kommunens første henvendelse kunne skaffe plads til A og hendes børn.

Jeg har derfor ikke tilstrækkeligt grundlag for at kritisere den måde, kommunen har informeret A på.

Mine afsluttende bemærkninger.

Da det efter landstingsforordningen om socialvæsenets styrelse og organisation § 1 påhviler Direktoratet for Sociale Anliggender og Arbejdsmarked at føre tilsyn med kommunernes forvaltning af de sociale regelsæt, har jeg sendt direktoratet en kopi af dette brev til orientering med henblik på, at direktoratet kan vurdere, om sagsforløbet giver anledning til at foretage yderligere.

Jeg har anmodet direktoratet om at orientere mig om, hvorvidt der foretages yderligere i sagen.

...

Jeg foretager mig i øvrigt ikke yderligere i anledning af A's klage."

Det Sociale Ankenævn har efterfølgende meddelt mig, at nævnet har truffet afgørelse i klagen over K1.

Nævnet har besluttet at hjemvise sagen til fornyet behandling i K1, idet kommunen skal foretage en konkret vurdering af A's ansøgning om offentlig hjælp.

Ankenævnet har i forbindelse med sin afgørelse til A præciseret, "at interne stridigheder kommunerne imellem, ikke er en lovlig begrundelse for,

at meddele Dem afslag på Deres ansøgning om offentlig hjælp eller til at tvangsflytte Dem ved at nægte at yde offentlig hjælp.”

Jeg har herefter anmodet K1 kommune om at orientere mig om, hvad kommunen foretager i anledning af ankenævnets afgørelse.

K1 havde ikke svaret ved beretningsårets udløb.

Jeg skrev den 12. december 2000 følgende til Direktoratet for Sociale Anliggender og Arbejdsmarked:

“Jeg modtog den 5. december 2000 regionalkontorets bemærkninger til min udtalelse af 19. september 2000 om K2's sagsbehandling.

Jeg forstår Regionalkontorets bemærkninger således, at regionalkontoret fremover vil søge at være opmærksom på at fejl af den type, jeg fandt anledning til at kritisere K2 for, ikke påny opstår.

Jeg foretager mig derfor ikke yderligere i sagen i forhold til Direktoratet for Sociale Anliggender, som jeg, på grund af direktoratets opgave som social tilsynsmyndighed, underrettede om sagen ved brev af 19. september 2000.

Jeg bemærker endelig, at regionalkontoret er af den opfattelse, at K2's medarbejder ... var inhabil ved behandlingen af A's sag.

Jeg gør derfor for god ordens skyld opmærksom på, at dette spørgsmål ikke er indgået under min behandling af sagen.”